Dnr 2014/280

§ 181 Nedre Dalälven (NeDa), projekt "Biosfärområde som identitet och varumärkesplattform"; kommunal medfinansiering

INLEDNING
UNESCO utsåg år 2011, efter nominering av svenska regeringen, Nedre Dalälven till Sveriges tredje biosfärområde. NeDa är huvudman för biosfärområdet . I detta nya projekt ska varumärket förstärkas, man ska arbeta med marknadsföring med innehållet i UNESCOs utmärkelse att vi har unika och värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling. I projektet ingår NeDa:s nio kommuner och NeDa:s styrelse har godkänt projektansökan. För att Länsstyrelsen ska behandla ansökan krävs kommunalt beslut och ett medfinansieringsintyg från kommunen.

Beredning
Bilaga KS 2014/56/4, missiv
Bilaga KS 2014/56/5, skrivelse från NeDa

Per-Olov Rapp (S) föredrar ärendet.

Yrkanden
Per-Olov Rapp (S) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att Sala kommun medfinansierar projektet med 100 tkr,
att uppdra till kommunstyrelsens ordförande att underteckna ett medfinansieringsintyg, samt
att hänskjuta finansieringen till reviderad strategisk plan.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att Sala kommun medfinansierar projektet med 100 tkr,

att uppdra till kommunstyrelsens ordförande att underteckna ett medfinansieringsintyg, samt

att hänskjuta finansieringen till reviderad strategisk plan.

Utdrag
kommunstyrelsen

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Silvana Enelo-Jansson

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2014 -09- 24
Diarienr 2014/280 Aktbilaga 16
Dpb:

MISSIV

Nedre Dalälven, projekt "Biosfärområde som identitet och varumärkesplattform

UNESCO utsåg år 2011, efter nominering av svenska regeringen Nedre Dalälven till Sveriges tredje biosfärområde. Ansökan (176 sidor) undertecknades av kommunstyrelsens ordförande i samtliga nio berörda NeDa-kommuner. NeDa är huvudman för biosfärområdet med NeDa:s styrelse som styrelse för biosfärområdet. Beslutet om utnämningen bekräftar att Nedre Dalälvsområdet har unikt värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling.

I det nya projektet ska vi ta tillvara på chansen att förstärka vårt varumärke som en attraktiv kommun med att vi ingår i biosfärområdet. D.v.s. arbeta med marknadsföring med innehållet i UNESCO:s utmärkelse att vi har unik och värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling. Med andra ord så ska vi öka ambitionsnivån med att ta tillvara de möjligheter utnämningen till biosfärområde ger.

NeDa:s styrelse har godkänt projektansökan. Totalt bygger ansökan på sammanlagt 1 mkr i kommunal medfinansiering från NeDa:s nio kommuner. För Salas del ansöks om 100 tkr för projektperioden.

För att Länsstyrelsen i Väsmanland ska behandla ansökan krävs kommunalt beslut och ett medfinansieringsintyg från kommunen.

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att Sala kommun medfinansierar projektet med 100 tkr

att kommunstyrelsens ordförande undertecknar ett medfinansieringsintyg

att hänskjuta finansieringen till reviderad strategisk plan

SALA1000, v 2.0, 2012-08-02 H:\Verksamhetsområden\Politik\Mallar\MISSIV, NyDa- PROJEKT.docx

Bilaga KS 2014/56/5

Biosfärområde
ÄLVLANDSKAPET

NEDRE DALÄLVEN

Nedre Dalälven 2014-09-18

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2014 -09- 24
Diarienr 2014/280 Aktbilaga 17
Dpb:

Projektbeskrivning

Biosfärområde som identitet och varumärkesplattform

Bakgrund

Biosfärutnämningen

År 2011 utsåg UNESCO efter nominering av svenska regeringen Nedre Dalälven till Sveriges tredje biosfärområde. Utnämningen hade föregåtts av flera års arbete inom Nedre Dalälvens Intresseförening med förankring bland kommuner, markägare och andra intressenter i bygden samt ett omfattande arbete med ansökan (176 sidor). Ansökan undertecknades bl.a. av kommunstyrelsens ordförande i samliga nio berörda NeDa-kommuner. NeDa är huvudman för biosfärområdet med NeDa:s styrelse som styrelse för biosfärområdet.

UNESCO:s beslut om utnämningen bekräftar att Nedre Dalälvsområdet har unikt värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling.

Syftet med biosfärområdet är att med utgångspunkt från de höga natur- och kulturmiljövärden området har ***gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling***. De områden där NeDa främst kan medverka till social och ekonomisk utveckling är inom turism och ökad inflyttning/minskad utflyttning samt att verka för ökad hävd av älv- och sjöängar. Biosfärområdet ska också vara en arena för forskning och utbildning samt värna den biologiska mångfalden.

Kommunerna har hittills inte tagit tillvara chansen att förstärka sitt varumärke som en attraktiv kommun med att man ingår i biosfärområdet. D.v.s. marknadsfört sig med innehållet i UNESCO:s utmärkelse att man har unikt värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling. Det är hög tid att öka ambitionsnivån med att ta tillvara de möjligheter utnämningen till biosfärområde ger. Det är det som detta projekt handlar om.

Förutsättningar för utveckling av turism och näraliggande

En viktig del i NeDa:s utvecklingsarbete är inom turismen. Sverige har satt upp mycket höga mål för turismutvecklingen och den nationella visionen är en fördubbling av svensk besöknäring från år 2011 till 2020. För oss i Nedre Dalälvskommunerna är det av stor

betydelse att Sverige i den nationella strategin beskrivs som ett "naturnära och hållbart besöksmål med en svårslagen kombination av storstad och naturupplevelser".

Intressant är vidare att en färsk SCB-undersökning om hushållens konsumtion visar att i den svaga ökning som gäller i ekonomin så är det konsumtion av fritid och kultur som ökar mest. Både den nationella strategin och hushållens konsumtion passar naturligtvis som hand i handske för Nedre Dalälven och innebär att vårt område har förutsättningar att vara med i denna utveckling.

Under senare år har skett en *radikal förändring av turismen utanför storstäderna*. Affärsturismen med bl.a. konferenser viker mycket kraftigt på landsorten och man räknar inte med att det är en tillfällig svacka utan att det handlar om ett tydligt trendbrott (undantag finns på orter med mycket starka exportindustrier men de är få, t.ex. Sandviken och Kiruna). För att kompensera för detta bortfall är det därför av helt avgörande betydelse med ökade satsningar på privatturismen.

Arbete med utveckling av turismen har under hela NeDa:s existens sedan 1987 varit en central uppgift. Detta arbete har kunnat intensifieras sedan år 2001 tack vare möjligheter till finansiering från Leader (Leader Nedre Dalälven är en egen juridisk person skild från NeDa) till en lång rad större och mindre projekt spridda över de nio berörda kommunerna.

NeDa har idag kontakt med över 100 turistföretag i huvudsak på landsbygden i Nedre Dalälvsområdet. Nästan alla dessa är riktigt små företag och flertalet är enmansföretag. Endast några få har fem eller något fler anställda. En utveckling av turismen i området vore om dessa företag kunde öka antalet anställda. Det är dock inte realistiskt på kort sikt. Snarare är det så att företag med något fler anställda, främst logianläggningar, successivt minskat antalet anställda sedan drygt 10 år tillbaka. För att stärka turismen, omsättningen i turistföretagen och därmed i bygden i övrigt behövs därför på kort sikt andra metoder som på något längre sikt också kan öka antalet anställda inom turismen. Den åtgärd som närmast står till buds för att företagen ska bli starkare i olika avseenden är ökat samarbete och nätverkande mellan dem. Liksom för kommunerna har även företagen mycket att vinna på att använda sig av biosfärutmärkelsen och syftet med biosfärområdet.

Nedre Dalälvsområdet med omgivningar har mycket goda förutsättningar för utveckling av turismen:

- Läget är mycket strategiskt med över 3 milj. invånare inom ett par timmas resa och därtill landets största internationella flygplats strax utanför området.
- Området har mycket höga natur- och kulturmiljövärden, vilket tydligt bekräftades av UNESCO:s beslut om att utse området till biosfärområde.
- NeDa har ett brett nätverk med ca 100 främst småskaliga turistföretag. Detta tillsammans med utnämningen till biosfärområde stärker möjligheterna i destinationsutvecklingen.

- Den snabba utvecklingen inom digitaltekniken har avgörande betydelse för arbete med information, marknadsföring och bokning. NeDa har lagt ner betydande resurser på detta och har idag tillgång till den allra senaste digitala tekniken och kunskapen.

- Nedre Dalälven är känt som Sveriges mest kompletta område för fritidsfiske och fisketurism. Idag finns 11 fisketurismföretag i Nedre Dalälvsområdet. Företagandet inom fisketurismen har under senare år utvecklas mycket bra, bl.a. genom SwedenFishing, ett nationellt projekt som NeDa varit huvudman för. Under år 2014 har verksamheten övergått från projekt till den nationella organisationen *SwedenFishing ekonomisk förening* med säte i Gysinge och med NeDa:s VD som ordförande.

Nya möjligheter för kommuner och företag

Genom UNESCO:s utnämning till biosfärområde finns nu möjligheten att ytterligare stärka Nedre Dalälven som en destination med höga värden där man verkar för en hållbar utveckling i olika avseenden. Här finns en potential att dra nytta av för såväl kommuner som turismföretag. Genom att i sin utåtriktade information och marknadsföring framhålla att man ingår i ett biosfärområde kan attraktionskraften stärkas, vilket för kommunernas del i första hand innebär förbättrade möjligheter till inflyttning av invånare och företag. För turismföretagen finns främst en potential genom ökat lokal samarbete och genom tematiska samarbeten över hela eller delar av Nedre Dalälvsområdet. För företagen handlar det om att få fler besökare, öka omsättningen och lönsamheten i turistföretagen.

Biosfärbegreppet är mer känt i många andra länder och kan därmed underlätta en ökad turism utifrån. I sammanhanget kan inte nog betonas värdet av en fortsatt turistisk utveckling även med avseende på berörda kommuners attraktionskraft, inte minst för att behålla och få nya engagerade invånare och företag. Totalt finns närmare 600 biosfärområden i 110 länder. I Sverige finns fem utnämnda områden. Det finns också två kandidatområden, varav det ena i Hälsingebygden i Voxnadalen.

En av biosfärområdets funktioner är också att vara en arena för forskning och undervisning. Genom MAB-nätverken, där universitet och högskolor över hela världen är aktiva deltagare, finns goda möjligheter till konakter med forskare inom en rad olika forskningsområden. Att tillhöra ett biosfärområde innebär därför också ökade möjligheter att få lokalt angelägna frågeställningar och problem belysta genom forskningsinsatser.

Wiki Nedre Dalälven

Nedre Dalälvens rika natur- och kulturmiljöer består inte enbart av de större besöksmål och evenemang som brukar marknadsföras i turistbroschyrer och på hemsidor. Vid sidan av dessa finns även ett stort antal mindre kända platser som är värda att besöka, i synnerhet för personer med olika specialintressen.

Det kan röra sig om alla slags element i natur- och kulturlandskapet, som är natursköna eller intressanta ur andra synvinklar, exempelvis geologiska, botaniska eller historiska. Annat som förtjänar att uppmärksammas är kulturella uttryck med anknytning till bygden i form av t.ex. musik, litteratur, konst, teater och mängder av kulturmiljöer.

Inte minst genom arbetet inom Leader har det blivit tydligt att det i alla delar av biosfärområdet finns föreningar och enskilda personer med ingående kunskaper om och ett starkt engagemang för lokala sevärdheter och upplevelser av alla tänkbara slag. För att ytterligare höja intresset för Nedre Dalälven och engagera människorna i bygden planeras ett wiki på Nedre Dalälvens webbplats med även icke kommersiella sevärdheter och upplevelser. Tanken är att inbjuda en intresserad allmänhet att på ideell basis bidra med initierade och intresseväckande beskrivningar och fotografier av sådana icke-kommersiella besöksmål. Detta skulle bli en värdefull resurs för turismen och även leda till en stärkt identitet, ett ökat engagemang för den egna bygden samt inspirera till besök i andra delar av biosfärområdet.

Eftersom arbetet har en direkt anknytning till biosfärområdets kvaliteter, är det en naturlig uppgift för NeDa som huvudman för biosfärområdet att ta initiativ till och koordinera insamling och hantering av sådana beskrivningar inom ramen för biosfärarbetet.

Syfte

Projektets syfte är att

- Få kommunerna att i långt större omfattning än idag använda sig av biosfärutmärkelsen
- Sprida kunskap om de möjligheter det innebär att ingå i ett biosfärområde bland kommunernas tjänstemän och politiker samt hos turismföretagen.
- Öka delaktigheten och engagemanget från kommunernas sida i biosfärarbetet.
- Verka för att turismföretagen i mycket högre grad än idag samverkar affärsmässigt i lokal destinationsutveckling och/eller i tematiskt större geografiskt område, bl.a. med utgångspunkt från Biosfärområdets syften och värden.
- Verka för ökade samarbetsytor för turistföretagen för att ökat verksamheters och områdets konkurrenskraft bl.a. genom ett ökat utbud av upplevelser och tjänster.
- Öka antalet besökare, omsättningen och lönsamheten i turistföretagen.
- Främja fördjupade samarbeten mellan turismföretagare med fokus på hur tillhörigheten till ett biosfärområde kan användas som en resurs i företagandet.
- Bygga upp en struktur för ett Wiki Nedre Dalälven, informera om möjligheten att bidra samt påbörja mottagande, granskning och systematisering av inkomna bidrag.

Mål

Vid projektets slut ska

- Kommunerna ska använda biosfärområdet i sin identitet och varumärkesplattform
- Informationsutbyte och dialog skett med politiker och tjänstemän i områdets alla nio kommuner om de möjligheter det innebär för en kommun att ingå i ett biosfärområde.
- Kommunerna mer självgående ska kunna använda sig av biosfärkonceptet i en positiv utveckling.
- Information om biosfärområdet och biosfärarbetet ska finnas på alla nio kommuners hemsidor.
- Turismföretagen ska använda biosfärområdet i sin identitet och varumärkesplattform
- Turismföretagen ska i mycket högre grad än idag samverka affärsmässigt i lokal destinationsutveckling och/eller i tematiskt i större geografiskt område, bl.a. med utgångspunkt från biosfärområdets syften och värden.
- Turistföretagen ha utvecklat ändamålsenlig marknadsföring i samverkan med andra
- En databas för Nedre Dalälvens Wiki ha byggts, informationsinsatser ha gjorts om möjligheten att lämna bidrag och mottagande, redigering och systematisering ha påbörjats av inkomna texter och bilder.

Genomförande

Arbetet med kommunerna

1) Inledningsvis planera och genomföra ett antal seminarier och workshops för kommunerna som avstamp för det fortsatta arbetet för att skapa förutsättningar för kommunerna att nyttja biosfärområdet i sin identitet och varumärkesplattform.
2) Successiv nedbrytning till informations- och mötesinsatser med enskilda kommuners förvaltningar/funktioner/handläggare och teman för fler kommuner för att mer i detalj skapa förutsättningar för kommunerna att nyttja biosfärområdet i sin identitet och varumärkesplattform.
3) I nära samverkan med kommunerna initiera och samordna för kommunerna informationsinsatser till befolkning, organisationer och företag i kommunerna.
4) I nära samverkan med kommunerna initiera och samordna för kommunerna utåtriktad information och marknadsföring av kommunerna som attraktiva med utgångspunkt från utmärkelsen och det arbete som sker. Sker genom olika Internet-satsningar (bl.a. NeDa:s hemsida, kommunernas hemsidor, social medier), media, mässor, utställningar, mm.

5) I nära samverkan med kommunerna initiera och samordna ett fördjupat och utvecklat nätverkssamarbete avseende omställning av samhället mot ökad hållbarhet.

Arbetet med turistföretag

Här ingår också att nyttja biosfärområdet i sin identitet och varumärkesplattform samt marknadsföring.

1) Inledningsvis planera och genomföra ett antal seminarier och workshops för turistföretag som avstamp för det fortsatta arbetet med destinationsutveckling övergripande (Biosfärområdet Nedre Dalälven) lokalt (by- eller kommundelsnivå) tematiskt (natur och kultur).

2) Fortlöpande möten med lokala och tematiska nätverk för att få till affärsmässiga samarbeten. Bollplank och stöd till produktutveckling och marknadsföringsinsatser i form av bl.a. Internetbaserade produktbeskrivningar och paketerbjudanden.

3) Fortlöpande stöd och samordning till utåtriktade marknadsaktiviteter media, mässor, utställningar, mm. (kan i vissa fall samordnas och ingå i punkt 4 ovan i arbetet med kommunerna).

4) Fortlöpande stöd för nätverkssamarbete med fokus på omställning mot ökad hållbarhet (kan i vissa fall samordnas och ingå i punkt 5 ovan i arbetet med kommunerna).

Bygga upp Wiki Nedre Dalälven

1) Systemutbyggnad av ett wiki liknande Wikepedia med intressanta även icke kommersiella sevärdheter och upplevelser inom främst natur, kulturmiljö och kultur inom biosfärområdet

2) Information till organisationer, företag och allmänhet om möjligheterna att komma in med texter och bilder till Wiki Nedre Dalälven

3) Redaktionell kontroll och uppläggning på Wiki Nedre Dalälven

Behandling i NeDa:s styrelse

NeDa:s styrelse består av ledande politiska företrädare från de nio kommunerna, företrädare för privata företag och organisationer. Ordförande är Peter Kärnström, KSO Sandvikens kommun, 1.e vice ordförande är Marie Wilén, KSO Heby kommun och 2:e vice ordförande är Pirjo Gustafsson, företagscoach LRF. Under våren gav styrelsen NeDa:s kansli i uppdrag att utarbeta projektansökan med ovanstående inriktning. Vid styrelsemöte den 28 augusti godkände styrelsen upplägget på projektet.

Sökande

Sökande är Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag (NEDAB), org. nr 556297-9616, som är ett av Nedre Dalälvens Intresseförening helägt dotterbolag.

Kostnader och finansiering

Kostnader

Kostnaden under perioden 2015-01-01 – 2016-06-30 uppgår till sammantaget 3 000 000 kr.

Kostnaderna avser främst personalkostnader på 2 625 000 kr.

Finansiering totalt för projektet

Tre regionförbund á 400 000 kr	1 200 000 kr
En länsstyrelse på 200 000 kr (då enbart en kommun i länet ingår, jfr 2-3 st. i övriga län)	200 000 kr
Nio kommuner, tillsammans	1 000 000 kr
Egen insats från NeDa	600 000 kr

Kalle Hedin, VD i NeDa, m.fl.